
W^{the}onderworker

Saint George Orthodox Church

Fourth Quarter, 2011

From the Pastor's Desk

Dear Brothers and Sisters:

We present to you the fourth quarterly edition of *The Wonderworker*. In this issue, we are continuing to reprint excerpts, in English and Albanian, from *The Orthodox Faith* by Father Thomas Hopko. This is a standard introduction to the Faith by a well-known seminary professor and lecturer and it has been translated into Albanian by Metropolitan Joan of the Orthodox Church of Albania. My hope in reprinting this is that all the members of our community might have a greater appreciation of the riches of Orthodox Christianity.

In September, we began our Church School program for 2011/2012. I am grateful to *Sue Gallich* for agreeing to take the position of Coordinator, and I look forward to working with her and our teachers to make this year's program a success. I am also grateful to *Laura Coughlin* for the hard work she did as Coordinator for many years.

Also in September, our parish hosted the annual *Assembly* of the *Albanian Orthodox Archdiocese in America*. During the course of the Assembly, many people complimented me on the arrangements that had been made. Of course, those thanks belong not to me, but to the many people who worked hard to make it all possible. At the end of Saturday morning's Divine Liturgy, I had the honor to welcome your former pastor, *Father Sergei Bouteneff* back to Saint George for the first time since my arrival over a year ago. I was also able to present to him a set of vestments that he had worn in that capacity for more than 20 years. His letter of thanks to us is printed on page 7 of this issue.

October brings us the *Teuta Ladies' Society* annual *Bazaar* on the 22nd. I hope that everyone will support the good work our ladies do for our parish by doing whatever they can to make the *Bazaar* a success.

At the end of October and the first days of November, the 16th *All American Council* of the Orthodox Church in America will meet in Seattle, Wash. There they will review the events of the past three years (since the last All American Council) and chart the course for the future. Please pray for all the delegates — the Bishops, clergy and laity of the Church — that the Holy Spirit may guide their deliberations.

On November 12th, *Father Jonathan Ivanoff* will visit Saint George again to conduct an orientation workshop on the Natural Church Development program for our Church Health Team. This program was presented to the delegates during our Archdiocesan Assembly, and many parishes are considering following our lead in bringing this idea to their parishes.

By the way, we still need a few more members for our *Church Health Team*, the group that will guide our parish through the NCD program. If you would like to join the team, please speak to me or to Laura Chadwick.

Well, that seems to be about all the room I have this month. May God bless us and our entire parish community as we move into the future.

Fr. Dennis

Tradition

The ongoing life of God's People is called Holy Tradition. The Holy Tradition of the Old Testament is expressed in the Old Testamental part of the Bible and in the ongoing life of the People of Israel until the birth of Christ. This tradition is fulfilled, completed and transcended in the time of the Messiah and in the Christian Church.

The New Testamental or Christian Tradition is also called the apostolic tradition and the tradition of the Church. The central written part of this tradition is the New Testamental writings in the Bible. The gospels and the other writings of the apostolic church form the heart of the Christian tradition and are the main written source and inspiration of all that developed in later ages.

This Christian tradition is given over from people to people, through space and time. Tradition as a word means exactly this: it is that which is "passed on" and "given over" from one to another. Holy Tradition is, therefore, that which is passed on and given over within the Church from the time of Christ's apostles right down to the present day.

Although containing many written documents, Holy Tradition is not at all limited to what is written; it is not merely a body of literature. It is, on the contrary, the total life and experience of the entire Church transferred from place to place and from generation to generation. Tradition is the very life of the Church itself as it is inspired and guided by the Holy Spirit.

Not everything in the Church belongs to its Holy Tradition for not everything in the Church is done by the grace of the Holy Spirit, and not everything in the Church pertains essentially and necessarily to the Kingdom Of God. Some things in the Church are just temporal and temporary things, merely human customs and traditions of no eternal and everlasting value. Such

things in themselves are not sinful or wrong. On the contrary, they may be very positive and very helpful to the life of the Church as long as they are not taken to be what they are not. Thus, it is very important in the Church to make the distinction between traditions which are merely earthly and human and passing away and the genuine Holy Tradition which pertains to the heavenly and eternal Kingdom of God.

It is also important to recognize that there are also things in the Church which not only do not belong to Holy Tradition, but which are not even to be counted among its positive human traditions. These things which are just sinful and wrong are brought into the life of the Church from the evil world. The Church in its human form, as an earthly institution, is not immune to the sins of its unholy members. These deviations and errors which creep into the life of the Church stand under the judgment and condemnation of the authentic and genuine Holy Tradition which comes from God.

Among the elements which make up the Holy Tradition of the Church, the Bible holds the first place. Next comes the Church's liturgical life and its prayer, then its dogmatic decisions and the acts of its approved churchly councils, the writings of the church fathers, the lives of the saints, the canon laws, and finally the iconographic tradition together with the other inspired forms of creative artistic expression such as music and architecture. All of the elements of Holy Tradition are organically linked together in real life. None of them stands alone. None may be separated or isolated from the other or from the wholeness of the life of the Church. All come alive in the actual living of the life of the Church in every age and generation, in every time and place. As the Church continues to live by the inspiration of the Holy Spirit, the Holy Tradition of the Church will continue to grow and develop. This process will go on until the establishment of the Kingdom of God at the end of the ages.

Bible

The written record of God's revelation is the Bible, which means the book, or the books. The Bible is also called the Holy Scriptures. Scripture as a word simply means writings.

The Bible was written over thousands of years by many different people. It is divided into two testaments or covenants. These words signify agreements, pacts, or we might say, "deals." The two basic covenants are the old and the new; each has its own scriptures. As a book, the Bible contains many different kinds of writings: law, prophecy, history, poetry, stories, aphorisms, prayers, letters and symbolical visions.

The Old Testament

The Old Testament scripture begins with the five books of the Law called the Pentateuch, which means the five books; also called the Torah, which means the Law. Sometimes these books are also called the Books of Moses since they are centered on the exodus and the Mosaic laws.

In the Old Testament there are also books of the history of Israel; books called the Wisdom books such as the Psalms, Proverbs, and the Book of Job; and books of the prophecies which carry the names of the Old Testament prophets. A prophet is one who speaks the Word of God by direct divine inspiration. Only secondarily does the word prophet mean one who foretells the future.

The Orthodox Church also numbers among the genuine books of the Old Testament the so-called apocryphal books, meaning literally the secret or hidden writings. Other Christians put these books in a secondary place or reject completely their being of divine inspiration.

The New Testament

The center of the New Testament part of the Bible is the four gospels of Matthew, Mark, Luke,

and John who are called the four evangelists, which means those who wrote the gospels. Gospel in Greek is evangelion which, as we have seen, means the "glad tidings" or the "good news."

In the New Testament scripture there is also the book of the Acts of the Apostles, written by St. Luke. There are fourteen letters called the epistles (which simply means letters) of the Apostle Paul, though perhaps some, such as the Letter to the Hebrews, were not written directly by him. Three letters are also ascribed to the Apostle John; two to the Apostle Peter; and one each to the Apostles James and Jude. Finally there is the Book of Revelation, also called the Apocalypse, which is ascribed to St. John as well.

For the Orthodox, the Bible is the main written source of divine doctrine since God Himself inspired its writing by His Holy Spirit (see 2 Tim 3:16 and 2 Pet 1:20). This is the doctrine of the inspiration of the Bible, namely that men inspired by God wrote the words which are truly their own human words—all words are human! -- but which nevertheless may be called all together the Word of God. Thus, the Bible is the Word of God in written form because it contains not merely the thoughts and experiences of men, but the very self-revelation of God.

The center of the Bible as the written Word of God in human form is the person of the Living Word of God in human form, Jesus Christ. All parts of the Bible are interpreted in the Orthodox Church in the light of Christ since everything in the Bible leads up to Christ and speaks about Him (Lk 24: 44). This fact is symbolized in the Orthodox Church by the fact that only the book of the four gospels is enthroned on the altars of our churches and not the entire Bible. This is so because everything in the Bible is fulfilled in Christ.

from *The Orthodox Faith*,

Tradita

Vazhdimësia e jetës së Popullit të Perëndisë quhet Tradita e Shenjtë. Tradita e Shenjtë e Dhiatës së Vjetër është shprehur në pjesën e Dhiatës së Vjetër të Shkrimit të Shenjtë dhe në vazhdimësinë e jetës të popullit të Izraelit, deri në Lindjen e Krishtit. Kjo traditë u përmbush, u plotësua dhe u kapërcye në kohën e Mesias dhe në Kishën e Krishterë.

Tradita e Krishterë apo e Dhiatës së Re, është quajtur gjithashtu, Tradita Apostolike dhe Tradita e Kishës. Pjesa qendrore e shkruar e kësaj tradite janë shkrimet e Dhiatës së Re. Ungjijtë dhe shkrimet e tjera të Kishës apostolike formojnë zemrën e Traditës së Krishterë dhe janë burimi dhe frymëzimi kryesor i tërë zhvillimeve të mëvonshme.

Kjo traditë e krishterë është pasuar brez pas brezi, në kohë dhe në hapësirë. Tradita, si fjalë, ka po atë kuptim: është ajo që "pasohet" dhe "transmetohet" nga njëri tek tjetri. Pra, Tradita e Shenjtë është ajo që është pasuar dhe transmetuar brenda Kishës, qysh prej kohës së Apostujve të Krishtit deri në ditët tona.

Por, Tradita e Shenjtë nuk është kufizuar vetëm në dokumentet e shkruara; dhe nuk është vetëm një grup shkrimesh. Ajo është jeta dhe përvoja tërësore e tërë Kishës, transmetuar nga një vend në tjetrin dhe brez pas brezi. Tradita është jeta e vërtetë e vetë Kishës, që udhëhiqet dhe frymëzohet prej Shpirtit të Shenjtë.

Jo gjithçka që gjendet në Kishë i përket Traditës së Shenjtë, sepse jo gjithçka në Kishë është bërë nga Hiri i Shpirtit të Shenjtë dhe jo gjithçka në Kishë i përket esencialisht dhe domosdoshmërisht Mbretërisë së Perëndisë. Disa gjëra në Kishë janë të përkohshme dhe thjesht zakone dhe tradita njerëzore dhe nuk kanë vlera të përjetshme dhe të përherëshme. Gjëra të tilla, në vetvete nuk janë të gabuara apo mëkatore. Përkundrazi, ato ndoshta mund të jenë pozitive dhe ndihmuese për jetën e Kishës,

përderisa ato të mos konsiderohen të jenë çfarë ato nuk janë. Kështu pra, është shumë e rëndësishme që të bëhet dallimi në Kishë ndërmjet traditave, që janë thjesht njerëzore dhe tokësore dhe që janë të përkohshme dhe Traditës së Shenjtë, që i përket Mbretërisë qiellore dhe të përjetshme të Perëndisë.

Gjithashtu, është e rëndësishme të njihet, që janë disa gjëra në Kishë, të cilat jo vetëm nuk i përkasin Traditës së Shenjtë, por nuk mund të llogariten edhe ndërmjet gjërave pozitive të traditave njerëzore. Këto gjëra, që janë të gabuara dhe mëkatore, janë prurë në jetën e Kishës nga bota mëkatore. Kisha në formën njerëzore, si një institucion tokësor, nuk është e imunizuar prej dobësive të anëtarëve të saj mëkatarë. Këto devijime dhe gabime, të cilat kacavirren në jetën e Kishës, duhet të qëndrojnë nën gjykimin e Traditës së Shenjtë, të pastër dhe autentike, që vjen prej Perëndisë.

Ndërmjet elementeve që formojnë Traditën e Shenjtë të Kishës, Shkrimi i Shenjtë është në vend të parë. Pastaj vjen Jeta Liturgjike e Kishës dhe lutja e saj, pastaj vendimet e saj dogmatike dhe veprat e saj, të aprovuara nga sinodet e Kishës, shkrimet e Etërve të Kishës, jetët e shenjtorëve, e drejta kanonike dhe, së fundi, tradita ikonografike, së bashku me forma të tjera të frymëzuara të shprehjeve krijuese artistike, si muzika dhe arkitektura.

Të gjitha elementet e Traditës së Shenjtë janë lidhur organikisht së bashku në jetën reale të Kishës. Asnjë prej tyre nuk qëndron vetëm. Asnjë nuk mund të ndahet apo të izohet prej tjetrës, ose prej tërësisë së jetës së Kishës. Gjithçka vjen e gjallë në përjetimin aktual të jetës së Kishës, në çdo moshë dhe brez, në çdo kohë e vend. Përsa Kisha vazhdon të jetojë prej frymëzimit të Shpirtit të Shenjtë, Tradita e Shenjtë e Kishës do të vazhdojë të rritet e të zhvillohet. Ky proces do të vazhdojë deri në ardhjen e Mbretërisë së Perëndisë, në mbarim të kohës.

Shkrimi i Shenjtë

Regjistrimi i shkruar i zbulesës së Perëndisë është Shkrimi i Shenjtë. Është quajtur gjithashtu Bibla, që do të thotë libër ose libra.

Shkrimi i Shenjtë u shkrua nëpër mijëra vjet nga njerëz të ndryshëm. Ndahet në dy dhiata ose besëlidhje. Dy dhiatat bazë janë e Vjetra dhe e Reja; secila prej tyre ka shkrimin e saj. Si një libër, Shkrimi i Shenjtë përmban lloje të ndryshme shkrimesh: legjislacion, profeci, histori, poezi, tregim, proverba, lutje, letra dhe vegime simbolike.

Dhiata e Vjetër

Dhiata e Vjetër fillon me pesë librat e Ligjit, të quajtur Pentateuku, që do të thotë pesë librat. Këto pesë libra quhen gjithashtu Torah, që do të thotë Ligj, Instruksion. Ngadonjëherë, këto libra janë quajtur Librat e Moisiut, meqenëse ata përqendrohen në eksodin dhe në ligjet e Moisiut.

Në Dhiatën e Vjetër janë gjithashtu librat e historisë së Izraelit; librat të quajtur librat e Urtësisë, si Psalmet, Proverbat dhe Libri i Jobit; dhe librat e profecive, që mbajnë emrat e profetëve të Dhiatës së Vjetër. Një profet është ai që flet Fjalën e Perëndisë drejtpërdrejt me anë të frymëzimit hyjnor. Kuptimi i dytë, është ai i parashikimit të së ardhmes.

Kisha Orthodoxokse përfshin në librat e Dhiatës së Vjetër edhe librat e ashtuquajtur apokrifë, që do të thotë shkrimet e fshehura. Kisha jonë nuk i quan apokrifë, po dhefterokanonikë (Kanonikët e dytë). Kisha të tjera (protestantët), i vendosin këto në një radhë të dytë ose ia mohojnë atyre frymëzimin hyjnor.

Dhiata e Re

Në qendër të Shkrimeve të Dhiatës së Re janë katër ungjijtë e Mattheut, Markut, Llukait dhe Joanit, të cilët janë quajtur ungjillorë, që do të thotë shkruar i ungjillit. Ungjilli në greqisht

quhet evangelion, që do të thotë, siç e kemi përmendur "lajm i mirë", "sihariq".

Në shkrimin e Dhiatës së Re është gjithashtu libri i Veprave të Apostujve, shkruar nga Shën Llukai. Në të janë gjithashtu katërmbëdhjetë letra të Apotull Pavlit, ndonëse ndoshta disa, si Letra e Hebrejve, nuk u shkruan direkt nga ai. Gjithashtu, janë tri letra të Apostullit Joan, dy të Apostullit Pietër dhe nga një të Apostujve Jakov dhe Juda. Në fund është Libri i Zbulesës, i quajtur gjithashtu Apokalipsi, shkruar nga Shën Joan Ungjillori (shih tabelën).

Për orthodhoksët, Shkrimi i Shenjtë është burimi kryesor i shkruar i Doktrinës Hyjnore, meqenëse Vetë Perëndia i frymëzoi këto shkrime me anë të Shpirtit të Shenjtë (shih 2 Timotheu 3:16 dhe 2 Pietri 1:20-21). Kjo është doktrina e frymëzimit të Shkrimit të Shenjtë, që do të thotë se njerëz të frymëzuar nga Perëndia i shkruan fjalët, të cilat janë me të vërtetë fjalët tona njerëzore - të gjitha fjalët janë njerëzore! - por, megjithatë, të gjitha mund të quhen Fjalët e Perëndisë. Kështu, Shkrimi i Shenjtë është Fjala e Perëndisë në formë të shkruar, sepse ai përmban, jo vetëm thjesht mendimet dhe pervojën e njerëzve, por vetëzbulesën e vërtetë të Perëndisë.

Qendra e Shkrimit të Shenjtë, si Fjala e shkruar e Perëndisë në formë njerëzore, është personi i Fjalës së Gjallë të Perëndisë në formë njerëzore, Jisu Krishti. Të gjitha pjesët e Shkrimit të Shenjtë janë interpretuar në Kishën Orthodoxokse nën dritën e Krishtit, meqenëse çdo gjë në Shkrimin të çon tek Krishti dhe flet rreth Tij (Lluka 24:44). Ky fakt është simbolizuar në Kishën Orthodoxokse nga fakti, që vetëm libri i Katër Ungjijve qëndron në altarin e kishave tona dhe jo tërë Shkrimi i shenjtë. Kjo e ka arsyen, sepse gjithçka në Shkrimin e shenjtë është përmbushur në Krishtin.

nga *Besimi Ortodoks (The Orthodox Faith)*
i At Thomas Hopko

Coming Events

October

- 1: 90th Anniversary Celebrations at St. Mary's Ukrainian Orthodox Church, Bridgeport, CT
- 2: FORCC Annual Scholarship Banquet, Holy Trinity Greek Orthodox Church, Bridgeport, CT
- 5: Trumbull Interfaith Council (*TIC*) meets at St. George
- 22: Teuta Bazaar
- 28 Consecration Celebrations at St. Dimitrie & 29: Romanian Orthodox Church, Easton, CT
- 31: 16th All American Council begins in Seattle, WA

November

- 1 - 16th All American Council continues
- 4: in Seattle, WA
- 12: NCD training workshop
- 15: Nativity Fast begins
- 21: The Entrance of the Mother of God
9:30 a.m. — Divine Liturgy
- 24: Thanksgiving Day
- 28: Albanian Flag Day

December

- 6: St. Nicholas Day
9:30 a.m. — Divine Liturgy
- 24: 5:00 p.m. — Nativity Eve Service and Carol Sing
- 25: The Nativity of our Lord
10:00 a.m. — Divine Liturgy

Looking ahead in 2012

- January 1: New Year's Day,
10:00 a.m., Divine Liturgy
- January 6: The Theophany of our Lord
9:30 a.m., Divine Liturgy & Blessing of Water
- February 2: The Meeting of our Lord
9:30 a.m., Divine Liturgy
- February 5: Sunday of the
Publican & Pharisee
- February 27: Great Lent begins
- March 23: Holy Martyr Nikon, Bishop Nikon's Nameday
- April 8: Western Easter
- April 15: Pascha
- April 23: St. George Day
9:30 a.m., Divine Liturgy
- June 9: Food Festival

The Eight Quality Characteristics of Natural Church Development

1. Empowering Leadership
2. Gift-based Ministry
3. Fervent Spirituality
4. Effective Structures
5. Inspiring Worship
6. Holistic Fellowship Groups
7. Need-oriented Evangelism
8. Loving Relationships

Want to know what these are all about?

Keep watching these pages and looking for complete information in Church.

Archpriest Sergei C. Bouteneff
5 Quarry Road
Milford, CT 06460-2822
203.713.6007

September 25, 2011
St. Sergei of Radonezh

Dear Father Dennis,
Dear Choir Members,
Dear Brothers and Sisters in Christ!

Yesterday I was deeply moved by the powerful experience of once again being able to pray with all of you at the Albanian Archdiocesan Assembly. What a pleasure it was to see your joy-filled faces!

I am most pleased that you, Father Dennis, and the parish of Saint George have found one another and are moving together, ever forward, to achieving God's Kingdom. May God Bless your journey together!

Since my retirement from full-time parish ministry, I have had occasion to visit many Orthodox Churches in a capacity of substitute priest – I have yet to hear a better, more prayerful choir. May God reward you, the choir, for your dedication and continue to enhance your ministry.

I was surprised and touched by the gift of vestments – throughout my “twenty-plus” year sojourn with you at Saint George, I wore them at the Holy Services. What a special nameday gift! I will continue to wear them with loving remembrance of our time together.

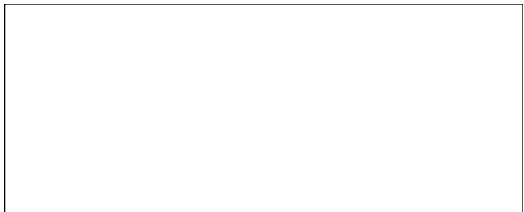
At your kind invitation, I will be pleased to join with you from time to time – coming back home to be renewed and refreshed.

Thank you – Faleminderit – to all of you.

Archpriest Sergei C. Bouteneff

The Wonderworker

The Wonderworker
is a quarterly publication of
Saint George Orthodox Church,
Trumbull, Connecticut
a parish of the
Albanian Archdiocese
of the
Orthodox Church in America
Archpriest Dennis R. Rhodes,
Rector
Laura Chadwick
Council President

Saint George Orthodox Church
5490 Main Street
Trumbull, Connecticut 06611-2932
FORWARD AND ADDRESS CORRECTION